

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 24/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. Z., toho času vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Trnave vo veci jeho oznámenia z 21. júla 2004 o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa a trestný čin pozbavenia osobnej slobody, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2006 doručená sťažnosť M. Z. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci jeho oznámenia z 21. júla 2004 o skutočnostiach nasvedčujúcich

tomu, že bol spáchaný trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa a trestný čin pozbavenia osobnej slobody (ďalej len „trestné oznámenie“).

Sťažovateľ uviedol, že 21. júla 2004 podal Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, Úradu špeciálneho prokurátora (ďalej len „generálna prokuratúra“), trestné oznámenie na príslušníkov Policajného zboru v Trnave (ďalej len „Policajný zbor“). Generálna prokuratúra listom z 29. júla 2004 sťažovateľa upovedomila, že jeho podanie postúpila na vybavenie krajskej prokuratúre. Sťažovateľ podaním z 2. augusta 2004 doplnil svoje trestné oznámenie a pripojil aj listinné dôkazy o svojich tvrdeniach. Zároveň žiadal, aby sa uvedenou vecou nezaoberal prokurátor krajskej prokuratúry „(...)“, pretože k spáchaniu trestných činov malo dôjsť v rámci trestného konania v trestnej veci sťažovateľa, ktorú uvedený prokurátor „*nedôsledne dozoroval*“.

Listom zo 16. augusta 2004 č. k. 2 Kv 12/01-1120, ktorý podpísal prokurátor krajskej prokuratúry „(...)“, bol sťažovateľ upovedomený o vybavení jeho oznámenia založením do spisu k inému trestnému činu a jeho zaslaním Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 19. augusta 2004 požiadal sťažovateľ generálnu prokuratúru o preskúmanie zákonnosti vybavenia jeho trestného oznámenia podriadenou krajskou prokuratúrou a 24. augusta 2004 podal v tejto veci opakovaný podnet adresovaný generálnej prokuratúre.

Sťažovateľ namietal, že krajská prokuratúra nedodržala zákonný postup pri prešetrovaní jeho trestného oznámenia z 21. júla 2004 a na listy z 18. augusta 2004 a z 24. augusta 2004 nedostal do podania sťažnosti ústavnému súdu odpoveď.

V tejto veci už sťažovateľ doručil 20. októbra 2004 ústavnému súdu sťažnosť, ktorá bola uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 357/04 z 1. decembra 2004 po predbežnom prerokovaní odmietnutá pre neprípustnosť.

Sťažovateľ vyjadruje názor, že krajská prokuratúra tým, že odmieta postupovať podľa zákona [§ 30 a § 159 Trestného poriadku platného a účinného do 31. decembra 2005 (ďalej aj Tr. por.)], nezačala účinné vyšetrovanie a koná v rozpore s medzinárodnými dohovormi, poskytuje beztrestnosť tým, ktorí mučili, a to napriek tomu, že „... som poukázal (doložil) na rad dôkazov, ktoré dokazujú oznamované tr. činy“.

Sťažovateľ poukazuje na to, že sa v čase podania sťažnosti nachádzal vo výkone väzby, požaduje, aby mu bol ustanovený právny zástupca z radov advokátov.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Krajská prokuratúra v Trnave nekonaním vo veci oznámenia z 21. 07. 2004 posušila základné právo M. Z. na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (zákaz mučenia) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (právo na účinný opravný prostriedok).

2. Ústavný súd prikazuje Krajskej prokuratúre konať vo veci oznámenia sťažovateľa. V ďalšom konaní je príslušný orgán viazaný právnym názorom ústavného súdu.

3. Z dôvodu prietáhov v konaní a dôvodu marenia objasňovania mučenia (poskytovania beztrestnosti) sa priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk (stotisíc slovenských korún), ktoré mu je povinná Krajská prokuratúra v Trnave vyplatiť do dvoch mesiacov.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietol porušenie jeho práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru nečinnosťou krajskej prokuratúry v súvislosti s jeho trestným oznámením z 21. júla 2004 dôvodiac, že krajská prokuratúra nedodržala pri prešetrovaní predmetného trestného oznámenia zákonný postup, keďže mu do podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo doručené rozhodnutie podľa § 159 Tr. por.

Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Z informácie krajskej prokuratúry z 25. januára 2006 vyplýva, že jej bolo 3. augusta 2004 postúpené generálnou prokuratúrou „... na vybavenie podanie M. Z. vyhotovené dňa 21. 07. 2004, ktoré menovaný označil ako oznámenie o podozrení zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zákona a iných trestných činov, ktorých sa mali vo vzťahu k jeho osobe dopustiť bližšie nezistení príslušníci PZ a policajti M. S. v súvislosti s realizáciou jeho trestnej veci vedenej toho času na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 1 T 13/02“.

Krajský prokurátor po preštudovaní predmetného podania sťažovateľa v súlade s ustanovením § 59 ods. 1 v tom čase účinného Trestného poriadku ho podľa jeho obsahu posúdil ako spôsob obhajoby sťažovateľa v neukončenej trestnej veci vedenej proti nemu a ďalším spoluobžalovaným na krajskom súde pod sp. zn. 1 T 13/02 a postúpil ho tomuto súdu, o čom sťažovateľa upovedomil listom zo 16. augusta 2004. Následne krajský súd v trestnej veci sťažovateľa jeho tvrdenia overoval vypočutím príslušníkov Policajného zboru. Takýto spôsob vybavenia podania sťažovateľa zvolil krajský prokurátor s prihliadnutím na prebiehajúce štádium trestného konania pred krajským súdom, v ktorom sťažovateľ argumentoval tým, že k priznaniu sa k trestnej činnosti v prípravnom konaní bol donútený nezákonným spôsobom.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v súčasnosti je trestná vec sťažovateľa a ďalších obžalovaných vedená na krajskom súde predložená na odvolacie konanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý zatiaľ nerozhodol.

V súvislosti s odmietnutím sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd uvádza, že o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre

nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno preto považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 218/04).

Sťažovateľ namieta porušenie ním označených práv ako oznamovateľ trestného činu vyjadrujúc nespokojnosť s tým, akým spôsobom vybavila krajská prokuratúra jeho trestné oznámenie, teda nesúhlasí s tým, že ho posúdila podľa jeho obsahu (§ 59 ods. 1 v relevantnom čase platného a účinného Trestného poriadku) ako spôsob jeho obhajoby v neukončenej trestnej veci vedenej proti nemu a ďalším spoluobžalovaným na krajskom súde a postúpila ho tomuto súdu. Zároveň tvrdí, že krajská prokuratúra mala dodržať pri prešetrení jeho trestného oznámenia zákonný postup v zmysle § 159 Tr. por. Keďže sa tak nestalo, krajská prokuratúra podľa neho porušila jeho právo na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote, ako aj ďalšie v sťažnosti uvedené práva zaručené dohovorom. V nadväznosti na to sa taktiež domáha uložiť krajskej prokuratúre, aby vo veci jeho trestného oznámenia konala.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno v okolnostiach danej veci postup krajskej prokuratúry, ktorá trestné oznámenie sťažovateľa po tom, ako dospela k záveru, že ho podľa jeho obsahu a aj vzhľadom na prebiehajúce štádium trestného konania treba považovať za jeden zo spôsobov jeho obhajoby v neukončenej trestnej veci v konaní pred krajským súdom, tomuto súdu postúpila (o čom bol súčasne sťažovateľ vyrozumovaný listom sp. zn. 2 Kv 12/01 zo 16. augusta 2004), považovať za taký, ktorý by bolo možné označiť za svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený (arbitrárny) alebo ktorý by bol v rozpore so zákonom.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené nevidí dôvod, aby mohol zasiahnuť do takéhoto posudzovania (postupu) veci zo strany krajskej prokuratúry.

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci krajskej prokuratúry v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľom označenými právami podľa dohovoru, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že ochranu konkrétneho práva alebo slobody, ktorých porušenie je namietané, môže ústavný súd poskytnúť len vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba už nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred iným štátnym orgánom Slovenskej republiky.

Skutočnosti, ktoré uviedol sťažovateľ v sťažnosti, neumožňujú vyvodiť taký záver, že by nimi namietané porušenie označených základných práv a slobôd nebolo možné odstrániť pred všeobecným súdom.

Keďže konanie v trestnej veci sťažovateľa vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 1 T 13/02 stále prebieha a vec bude v odvolacom konaní prejednávať a rozhodovať o nej najvyšší súd, patrí poskytnutie ochrany označeným sťažovateľovým právam v tomto štádiu trestného konania do právomoci všeobecného súdu, ktorý bude v tomto prípade povinný skúmať aj ústavnosť a zákonnosť konania predchádzajúceho podaniu obžaloby, a to najmä so zreteľom na dodržanie základných práv a slobôd. Sťažovateľ teda môže v okolnostiach prípadu uplatniť v rámci práv na obhajobu aj argumentáciu týkajúcu sa porušenia jeho práv v tzv. prípravnom konaní ešte aj v konaní pred odvolacím súdom.

Všeobecný súd má podľa Trestného poriadku celý rad účinných procesných nástrojov, ako zabezpečiť nápravu namietaného porušenia základných práv a slobôd v predchádzajúcom konaní, ak, samozrejme, dospeje k záveru, že boli porušené.

Všeobecný súd môže sťažovateľovi poskytnúť účinnú ochranu napríklad vylúčením dôkazov, ktoré boli získané nezákonným spôsobom, teda aj pri týchto porušeníach práva, ktoré navrhovateľ namieta pred ústavným súdom. Iba po tom, ako už všeobecný súd

právoplatne rozhodne za predpokladu, že námietku porušenia sťažovateľových práv neuzná, by prichádzalo do úvahy porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Nevyužitie uvedených možností ochrany označených práv sťažovateľa nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

Keďže navrhovateľ bude mať v ďalších štádiách trestného konania možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred všeobecným súdom, čo podľa princípu subsidiarity obsiahnutého v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť je možné podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť aj z dôvodu nedostatku jeho právomoci na jej prerokovanie.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodovanie o ďalších návrhoch uvedených v petite sťažnosti je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy), ústavný súd sa už týmito návrhmi nezaoberal. Z toho istého dôvodu považoval už za bezpredmetné zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2006